

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacztor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. Hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 2 4-kán 1862.

Tebát Erdélyt két vasutvonal szelendi át, az egyik fogna vonni Nagy-Varadról Kolozsváron, Tövisen, Segesváron, Brassón és a Bodzaszorosán át Romániába; a másik ezélya felé Aradon, Szebenen és a verestoronyi szoroson át sietne; az első vonal mellett áll Magyarországnak az erdélyi részekkel együtt és a vasutvonal legfőbb tényezőjének Romániának érdeke; az utóbbi mellett áll a tiszai vasut tulajdonosának a creditanstaltnak érdeke és Szebennek azon önzése, melyszerint kívánván magát az átmenő vonal kereskedésének emporiumává tenni, kész volt ezért Erdélyt a vasut jótékonyaságából kiforgatva látni.

Igaz, hogy a pénzkereskedésnél megy az önzés, s azért mi nem is emelünk vádat, csak megjegyezzük azt, hogy tanuljuk ismerni azon pénzaristocratiát irányát és hajlamait, mely már az európai democratiát öve alatt kezd nőni a világ nyakára, s mely a társadalom és bonzseretét régi erényeit a pénzistenítésnek vitte áldozatul, s mely a kamatot és uszortat tartva szemelőtt, elfeledkezék mind azon szent érzelmekről, melyekkel mindenki hazájának s az együtt élő népeknek érdekeit s jobb sorsát személyes áldozatokkal is védeni tartozik.

Ha a Királyhágon inneni részen két vasut vonulhat el, ha az itteni forgalom e két vonal létezését megbirhatja, nagyon természetes, hogy mi azon teljes szívünk szerint örvendünk; mi nem kívántuk soha a kolozsvári vonalt a szebeni ellenében monopolisálni, csak ha a kettő közt egyikről volt szó, védettük az utóbbit, mint közérdekszerűbbet és fontosabbat.

Megbocsát azonban mindenki a mi kételkedő szívünknek, ha önkénytelen Erdélyt e nagy szerencséről eszünkbe jut a magyar közmondás: „Adtál Uram esőt” stb.

Ő Felségének atyai szándokai már egy pár szép példában állanak előttünk, de mellette áll bizalmatlanságunk azon kormánylatóság irányában, mely a mi országnagyjaink befolyása nélkül szokta exequálni ő Felsége általános elhatározásait.

A mint a hírlapok értesítettek, a legfelsőbb elhatározás szerint azon vasutvonal fog előbb építtetni, melyre nézve hamarabb biztosítottak a pénzeszközök.

A mint a lapok értesítenek, ő Felsége ezen pénz előállítására körüli intézkedést az osztrák kereskedelmi miniszterre bízta.

Ebből könnyen átláthatni, hogy a vasut valamelyik részre dőlő egyenest az illető minisztertől függ, vagy is attól, hogy az ezen pénzügyi egyezkedést hogyan exequálja?

Az osztrák miniszteriumnak a magyar érdekek irányában bangulatát ismerjük. Adja az ég, hogy családunk, midőn mi attól tartunk, hogy a szebeni vonalra szükséges összeg megajánlása fog hamarabb exequálni, s így a kolozsvári vonal valószínűleg ad graecas calendas balad.

Vajha megkellene szégyenlőnünk bizalmatlanságunk miatt; örömmel hordanók e szégyenpirt hazánk industrialis érdekeiért, de fontolja meg egész világ, rendszeres politikai állapot e?

Az uralkodó felség elhatározása minket kielégít, s hála kötelez; de az executioiban királyságunk kormányánál egyedül birhatók a biztos kezességet, és ezt nem veheti senki gyanúsításnak, midőn mindenki igen jól tudja, hogy az osztrák kereskedelmi miniszteriumban a magyar királyságnak egyetlen egy tagja sincsen, s ezen királyság jogi helyzete miatt nem is lehet, miután ez jogilag külön kereskedelmi miniszteriumot nyert az uralkodó felség elődjétől.

Fenebbi cikkünk már kiszedetett, midőn az alább közlendő levelet vesszük Bécsből, mely a kereskedelmi miniszter urnak sürgető eljárásáról, s egyelőre a vasutkérdésben annyi jó indulatáról tanuskodik, a mennyi elég arra, hogy csillapítsa fenebb kifejezett kételkedő aggodalmainkat. A siker most attól látszik függeni, minő szerencsével oldhatja meg gróf Toldalagi a reá váró feladatot? képes lesz-e pénz teremtteni elő, ha kell a föld kenekéből is?

Bécs, jul. 22-én 1862.

Tisztelt szerkesztő ur!

Az erdélyi vasut ügyében a kereskedelmi miniszteriumnak a n.-várad-kolozsvár-brassói bizottmány elnökéhez érkezett becsátványa nyomán nevezetes tényről van alkalmas hírt adni. E tárgy országosan érdekli voltánál fogva azonban legelőszörűbbnek látom az idézett okiratot becses lapjába

való felvétel végett egész terjedelmében közölni, melynek tartalma következő:

Cs. kir. kereskedelmi miniszterium.

5156/738.

Ő Felségéhez intézett folyamodványra, a N.-Váradról Brassón által az oláh határig viendő vasúthoz szükséges építési tőke kimutatását illetőleg 1862-dik év szeptember 1-ső napjáig adandó határidő végett, van szerencsém méltóságodnak kijelenteni, hogy f. év július hava 14-ről kelt legfelsőbb határozatnál fogva, a kolozsvári vasuti bizottmány részére jövőben is fenhagyatik a megkívántató pénzerő biztosítására célzó törekvése folytathatása.

Ide illetendőnek tartom egyébkint, hogy ő cs. kir. apostoli Felsége elvileg a tiszai pályát N.-Váradról s Aradról Erdélyen által az oláh határig leendő folytatását mind Brassón mind Szebenen keresztül jóváhagyni, s engem legkegyelmesebben felhatalmazni méltóztatott, e folytatványi pályák biztosítása okáért erre alkalmas vállalkozókkal alkubeli tárgyalásokba ereszkednem.

E szerint kész vagyok az erdélyi vasut engedményezése iránt az arra megkívántató pénzérték kimutatása folytán, méltóságoddal a tárgyalási fonalat felfogni.

Bécs, július 19-én 1862.

Wickenburg.

Végre tehát a sok kétségek s aggodalmak az erdélyi vasut kérdésében nagyrészt megszüntek, miután elvben a n.-várad-kolozsvár-brassói vonal kiépítése szükséges volta ő cs. k. Felsége által nyilván ki van mondva. Mikor jöhet mind a mellett e terv tettelesen létre, ez az idők viszonyaitól várja megoldását, teljesítését.

Hogy a megkívántató pénzerő megszerzésében a nagyváradi-brassói vasuti bizottmány elnöke gróf Toldalagi Ferencz a kielhető módon működik, annak mindenki tanuja lehet, ki ez ügyben vele közelebbi összeköttetésben áll, s hihető, ki eddig, s oly időben, midőn a vállalat létrehozhatóságához már-már kevés bizodalom és készség mutatkozott, akaratjában csüggedni nem tudott, valamint ernyedetlen kitartásában folytonos erélyt tanúsított, most biztosabb kilátás nyilván e téren, kettőzött erővel fog törekedni e kedvező fordulatot az így hathatósabb előmozdítására a szükséges eszközök megszerzése által felhasználni.

A „P. Lloyd” írja, hogy a német autonómisták törekvése a magyar szabadsághoz a párttól közelebből ki egyenlítői javaslatot kapott, a mely felett ezek tanácskoztak is, s ámbár a javaslat élesen kiemeli a dualismust, dr. Rechbauer mégis azt javasla, hogy e tervvel a nyilvánosság elé kell lépni, s észrevételekkel kísérve a belügyi kérdést nyilvános vita tárgyává tenni. Az autonómisták azonban nem elég bátrak kilépni, s úgy látszik a kormány irányja miatt haboznak, a mi pedig az ellenzéknek nem jöhetne számításba.

A „Lloyd” e tudósítására nézve megjegyezzük, hogy ezen tárgyról mi is vetünk értesítést. A kérdéses irat — a mint minket értesítenek — nem egyik vagy másik párttól keletkezett, s nem is program, hanem egyéni véleménye egy jeles publicistának, ki ezt különféle régi páriainak egy pár kitűnőbbjeivel is közölte, melyben a magyar alkotmányosság kívánatait, s a nemzet méltó követeléseit a jogcontinuitás alapján kívánja a birodalom azon érdekeivel kiegyenlíteni, melyek a pragmatica sanctio által is elismert közös ügyek kiegyezkedés utján formulázását követelik.

A mint értesítünk tudatja, ezen program eszméi vég határozatát képezik azon áldozat lehetőségének, melyet az alkotmányos magyar felfogás a birodalom közös ügyeinek hozhatna.

Ha az autonómisták közreadandják ezen véleményezést, ismertetni fogjuk olvasóinkkal.

Kolozsvár, július 25-kén 1862.

(D) A hazánk irántmindig jó indulattal viseltető „Vaterland” az osztrák aristokraták orgánja, idei 166-dik számában egy cikket hoz ezen cím alatt: „Reden odes Schweigen?”

E cikkben legelőbb is megemlíti, hogy a magyaroknál több oldalról — azt hisszük, hogy az abszolút többségnél — azon nézet uralkodik, hogy „hallgatni, és hallgatva várni” feladatunk.

A „Vaterland” ezen hallgatási politikát nem pártolja, s azt állítja, hogy az országgyűlés formulázatlan eszméket mondott ki, melyeket fejtegetni, tisztázni, s a közvéleményt a kibékülés lehetőségére előkészíteni, a nyilvános orgánok kötelessége.

Fehányja ezen lap, hogy a magyar nyilatkozatok nagyon szűk határok közt forognak, s csaknem azon célzatok abszolút tagadására szorítkoznak, melyek február 26-ka által sürgettetnek.

Megtámadja azon állítást, mintha az egyeseknek nem állana jogában egy szerencsés megoldás különféle lehetőségeit fejtegetni, miután csak az országgyűlésnek van joga ily indítványok felett tanácskozni, vagy ilyeket indítványozni. A „Vaterland” azt hiszi, hogy ezen ellenvetés csak arra való, hogy az egyetértést nehezítse és késleltesse, mert hisz az országgyűlés is csak egyesekből áll, s ezeknek állása csak terhesbítvé van azáltal, hogy a nyilvánosság orgánjai hallgatván, ők a valódi közvéleményt ki nem ismerhetik.

Mi megvalljuk, hogy elméletben igaza van a „Vaterland”-nak. A politikai irodalomnak joga van arra, hogy a közvéleményt előkészítse, irányozza és vezesse. Ő egyik vagy másik országgyűlés vagy a kormány, sőt az uralkodás nézetei által sincs lekötvé ott, hol a sajtó szabad. Az angol aristokratikus és monarchiai államban a radical reformerek és democraták pártja a legdemocratikusabb s köztársaságibb eszmék mellett küzd az irodalomban és meetingeken; azonban az országgyűlés megy tovább az alkotmány által kiszabott uton. Kérdésen kívül szabad nálunk is azon nézet mellett harcolni, a minő például a „Pesti Hírnök”-é, mely tagadása levén az alkotmány legutóbbi fejlődésének, sérti a törvényt, de a pártra szakasztó szándék által segíti a kabinet céljait; szabad a „Hermannst. Zeitung”-nak a magyar alkotmányosságot tagadni, szabad Rannicher urnak a miniszteri lakomán gunyolni a magyar királyság eszméjét s jogait; de kérdjük, hogy szabad-e a magyar alkotmányos szempontokat éppen oly bátran védelmezni, a mily bátran az az ellenfél által megtámadatik?

Lehet-e szabadon vitatkozni a februári patens felett, midőn az államminiszter és lapja béke-leaderjeikben is kimondák, hogy az a császár szava, mely szent és sérthetlen?

És ha ezen álláspontot a magyar nyilvánosság orgánjai el nem fogadhatják, lehet-e nekiök a kibékülés lehető feltételeinek vitatásába bocsátkozni. De hát ugyan kérdjük, miért vannak fogságban a magyar királyság publicistái, miért van börtönben Pompéri és Falk, elítélve az osztrák sajtótörvény szerint?

Nem elég lezke-e ez a magyar publicistáknak, hogy hallgassanak. A mi kérdésünk tüzetes vitatásába csak azon képviselő testület bocsátkozhatik, a mely sérthetlen. Adják ezen sérthetlenséget a magyar sajtónak, és mi hisszük, hogy sokkal többet fog szólni; hisszük, hogy törekedni fog az alap magyar alkotmányt nem sértő közvetítéseken munkálni, s előkészíteni azon közvéleményt, melynek összege képezendi a jövő országgyűlést is.

A magyarok jó indulatát, s békés hajlamait jól beláthatták a Lajthán túliak. Nézzék meg mit dolgoztak a hadi törvényszékek, s a nyomasztó provisorium ellen mit tett Magyarország? Tűr csendesen.

Alkotmányunkat kívánjuk vissza, s egy láncszemet sem akarunk széttörni abból, a mely minket a pragmatica sanctionál fogva Ausztriával összeköt.

Separatismussal vádoltak; de kérdjük ős jogaink biztonsága érzetében lehetnének-e oly eszélytelenek, hogy azon kapcsolatok, melyek a két természetű birodalom rész egész határainak védelmére nézve többet érnek a legerősebb véd- és dacszövetségénél — szándékosan elszakgassuk?

Ámde a február 26-iki patens által az évezredes magyar királyság egyenest azon állásponttra van áttéve, a hol Styria vagy Karinthia áll, az e század elején alapított osztrák császársághoz. És kérdjük, szabad-e ezen helyzetre nézve jogi fejtegetésbe bocsátkoznunk? Mondja ki ő Felsége, hogy szabad és a magyar publicisták — hisszük — megfognak szólni.

A „Vaterland” főnebbi cikkének vége felé ezeket írja:

„A kormánypolitika a közös ügyek tárgyalására nézve állíthat fel valamely formát, mely a célnak nem felel meg, vagy ezt egy másnak alárendelheti; de ezen közös ügyeket ő se nem teremtheti, se el nem háríthatja. Ennek fogva Magyarország joga van

iránytadó vitakozásba bocsátkozni oly forma ellenében, mely az önállóságán egy idegen elemnek jövődöbeli felsőbbbségét törekszik inaurálni. — Ezt a február 26-ra alkalmazva, világos, hogy mit kell tennie Magyarországnak. Még ekkor azon hivatalos nyilatkozatok által, melyek Magyarországra nézve egyedül bírnak kötelező erővel, nincs eltérve az, hogy február 26-kát egyébként tekintés, mint csak is egy alkotmányprogramnak. Azáltal, hogy ezen programot elfogadhatannak találja, igaz, hogy ellenkezésbe jön a bécsi kormány mostani vezetőivel, amde ezen ellenkezésből hogyan magyarázhatni ki a hallgatás kötelezettségét és szükségét?

Igaz, a mit a „Vaterland“ állít, hogy a magyar királyság orgánjai t. i. a kancelláriák, soha sem tiltották el tőlünk névszerint azt, hogy támadást intézhessünk február 26-ka ellen; amde az osztrák sajtótörvény tetteg alkalmazva van reánk, ez pedig hasonlíthatatlanul kevesebbet enged szólanunk még annyival is, a mennyit néha elmondogattunk; és így minden tétel felett, melyet királyságunk alkotmányának védelme mellett a papírra teszünk, ott függ a Damocles kardja; s mikor tetszeni fog állíthatnak minket az illetők a büntető- és illetőleg haditörvényszékek elébe.

E szerint tehát nem áll az, hogy mi a február 26-diki patenst csak is alkotmány projectum gyanánt bírálhatjuk. Nem azt mondja az államminiszter ezen patensről, hanem az uralkodói szó sérthetlenségének fényét állítja melléje.

Mi az uralkodói szó ellenében nem vitakozhatunk, mi a souverain parancsa előtt tisztelettel hajlunk meg; ott csak az országgyűlés szólhat, mely a törvényhozás egyik fele s hasonlólag souverain.

Mig tehát az uralkodó felség ki nem mondja, hogy a februári alkotmány a magyar királyságra nézve csak is alkotmányprojectum, addig a magyar publicistikai irodalom — a kiegyenlítés körüli leg-összintébb szándéka mellett is — hallgatni kénytelen. A „Vaterland“ igaz, hogy jól biztat; de nekünk várunk kell, míg azok lesznek Bécsben a miniszterek, kiknek e lap orgánja. Meglehet, hogy akkor a „Vaterland“ is más hangon fog beszélni: „Experto crede Ruperto.“

A mezőségről, jul. 22. 1862.

Csak két-három hónappal is ezelőtt, aggódva néztünk szembe a jövővel. A tavaszi kedvezőtlen időjárás annyira megtörte volt a mezőségi gazdák reményét, hogy sine fine ez évet is a sok lefolyt „nem szeretem“ évek közé rótták. Azonban a családás emberi dolog, s mint már sok egyébként, úgy, bála Isten ezen róvásában is szabad volt csatlódi a hamarkodva itélőknek, mert ez év valójában, a mezőségi gazdákra nézve igenen felül szerencsés és haláladatos lesz, feltéve azt, hogy hátralevő része is kitend magáért. Az idén sok helyen árasztott inéséget a földnépére, a régiek két nevezetesen eleme: tűz és víz. Veltünk a sorskeze kíméletesen bánt e tekintetben is. Midőn a jégzáró annyit szűkülődő kézből ragadta ki a kenyeret, a miénket, bála Isten, megbagya, hogy másoknak is megörbessük azt.

Végén vagyunk az aratásnak. A ki vetett, annak van mit aratnia. Kalangyaink elég tömtek, kalászaik gazdagok. Egy közepes kalangya rozs megerecszt 3-4 nagy vé-

kát. Eppen ezt mondhatjuk másnemű szalmás terményeinkről is.

A törökbuza általában véve nem áll éppen ott, hol kedvező időjárás után állania kellene. Vannak csakugyan határok és határ-részek, melyeken szép törökbuzákat láthatunk. Tapasztalt gazdáknak azonban még a gyengébbekhez is reményök van.

Szőlő oly sok mutatkozik, mennyire régóta nem emlékeztünk. Egyáltalában a Mezőség sok más vidékekhez mérve, terményekben meg van áldva. A mezőségi gazda ritkán is csalódik, ha az időt kellőleg felhasználja. Az, a mi minden valamirevaló gazdának ártott, árt és ártani fog mindig: a tagosítás nem létele. Képzeltetni, hogy csak egy közepes nagyságú határon is mekkora hátrányt okoz a dirib-darab földek egymástól távolléte. Ha egy darab földjének kapálását vagy aratását bevégzi, míg a másikik ér 30-40 dolgosával, sétáljon és sétáltasson el csak egy jó negyed órát: lesz a negyed órából egy-néhány óra idővesztés s felszámíthatlan hátramaradás. S csodálatos még is, hogy itt igazán olmlábon jár a tagosítás! Mocson már két, három év óta foly s még ma sincs meg, minek, bizonyosan — legalább jelenben — egyik fontos oka, egy-egy nagyobb birtokos magánérdeke, mi érvénytelenné szokja tenni a birtokossági gyűléseket. Beh sokszor hasznosabb és idősebb lenne a magánérdekekből engedni valamit a közérdeknek is!

Mócsról lévén szó, eszembe jut egy régi, közös óhaj-tásunk teljesülése. Néhány év óta óhajtunk, hogy bárcsak lenne egy vidéki gyógyszerárunk is a Mezőségen, ha már orvosunk van; de mindez csak óhajításnak és akarásnak maradt, míg végre fiatal gyógyszerészünk Rohonczy ur is akarta, hogy legyen és lett. Már most tehát van gyógyszerárunk is, még pedig csinos és jó móddal ellátott, honnan már nem csuporban, hanem arra rendelt tisztességes tvegekben és tégelyekben hordjuk a mixturákat és kenőcsöket. Különböző Mócs sok tekintetben emelkedik a Mezőség fölé. Mikroszopon tekintve, majd mindent megtalálhatni itt, mi egy falusi várostól városhoz hasonlóvá teszen. A többek között vannak benne hivatalok (nem városi, hanem megyei), postaállomás, kaszárnyák vagy két-három apró bolt, vendéglők (?) Nyelvkülönbségi tekintetben feltűnően tarka. Az urak egyrésze magyarul, más része olábnl beszél és imádkozik; a nép vegyesen. Mindezen nyelvek pedig, ki-ve egyet, kettőt, egy második hábeltorony építése alkal-mával születtek.

Ezekután bezárom tarka leveletem, azon óhaj-tással, hogy Mócs, s általában az egész Mezőség szerencsés lép-tekkel haladjon tovább, de egyszersmind ne feledkezzék meg legfontosabb szellemi szükségéről is, miről bő-vebben máskor.

Eszébetváros, július 20-án, 1862.

Városunk ismét kezdi magára öltetni azt a merengő csendes képet, melyet a hosszú tizenkét éven át viselt vala; a mult évi megyei élet, mintán Felső-Fehérmegye is itt tartá székhelyét, egészen felélenkített volt, idegenek jöttek ide lakni, gyűlésekre járt ide a vidék intelligenciája, gyorsab-ban vert a szív, hangosabb volt a szó, gyorsabb volt a közlekedés, élénkebb a pénzforgalom, s szóval városunk méltán mondhatta magát a vidék metropolisának. És most ismét üresnek utcaink, az ember szintűgy fél hangosan be-széli, s a simaképtű hivatalnokok csak úgy mosolyogva nézik a multakkal ábrándozót!

A napokban szomorú, könyekre fakasztó eseménynek voltunk tanúi. Városunk szerelvé tisztelet lakosa özvegy gróf Haller Jánosné urasszony kedves unokáját, az ifjú Föld-vári Miklóst temették. Csaknem két éve, hogy a nagy-nyai szeretet áldozatkészsége az ifjú beteggyát, Erdély legjelesebb orvosainak búcsuhelyévé tette; de sem a tudomá-ny, sem a szerető szívek forró imája, sem a jó nagy-anya kifogyhatlan figyelem, gondossága, sem a barátok könyei s mindnyájunk részvéte nem menthették meg a her-

vadó ifjút; mert mint az égből leszálló madár kevés ideig köztünk mulatott, s aztán a földporától terhelt szárnyait megrezgelvén, visszaröppent az örök élet és dicsőség fényes hazájába. Valóban meghatva állottunk e koporsó felett, melybe a betenit éves nagy-anya kénytelen volt bezárni ifjú unokáját, kit férjétől öröklött gyöngédséggel kiválóan szeretett vala.

Részvétünk segíté a szülők reményét; könyeink eny-hitsék fájdalmukat, s az ég adjon neki csendes nyugodal-mat!!

Csak most értesülünk, hogy mlgs Csongrádi ur a megyei törvényszéki elnökségtől kormányelnöki felmen-tődött. Mi legyen az oka, meg nem foghatjuk, hogy e régi és jeles hivatalnokot elmozdították. Meg lehet azonban, hogy ez még javára lesz! Bizottmányi ülésünk még nem volt. Megengedjen a tekintetes ur, hogy semmi öröendetest nem irhatok, mert az aratásnak vége van. Máskor aztán vigabban!

K. G.

Aranyosszéki, július 21-én 1862.

Most ez egyszer engedje a r. l. ur, hogy a Várfalván történt egészről tegyem én a tudósítást. Ugy is a mint tudom, sokszori igaz mondása, akarám mondani irásáért már sokszor is betört a feje. S minthogy már tudva is van, hogy az r. l. jegy alatt kinek a neve rejlik, az irástudók által felbujtott irástudatlanoktól is uton utfélen gunyos ne-ven: „novellairónak“ nevezetik. Szerencsétlen helység és még szerencsétlenebb nép az, a hol és a mely, a helyet, hogy pártolná az irodalmat, még az azt pártolóval, vagy jobban mondva: annak dilettansával is — mert mi még pár-tolók nem lehetünk — szereti gunyt üzni. És nem csak a hátramaradásnak, de a büszhödt tespedésnek jele azon me-rev apathia, a mely némely szobatudósokká módult individuum-mokat azon csöndes álmolygásba merit: meglegedni az „egen járó újsággal“!

De nó, nehogy a keserű emphasisok elősorolásába elegyedjem, hadd szóljak most csak az említett szeren-csétlenségről, a mely f. hó 19-én d. e. 10-11 óra között történt Várfalván, a mely annyiból áll, hogy egy újdón új ház némi benn lappangó tűztől kigyuladván és a szétlő gerjesztetvén, csak hamar három ház és hét gazdasági épü-let lett a lángok martalekává minden gazdasági eszközökkel, és csak az azután hamar beállott szélesenednek, s az oltás-ban bátor és buzgó férfiaknak és nejeinknek, s a szomszéd Rákosról és Sinfalváról feljött atyáknaknak lebeke köszöni, hogy a láng-ostor tovább nem csapott. Nagy volt a remülés és a jajeszekelés annál is inkább, mert a falmunkás népa nagyobb részt a mezőn, vagy a Tordán és Torozskón esett vásárokon lévén, a tűz kigyuladásakor csakis öregek és házőrző gyermekek voltak otthon. De később a harangok émbangu riadója omolván a vész helyére a nép, minden a ki egy kártyát vagy egyéb oltószert csak elbirt, az oltás-hoz látott. Az Istenért se lehetett volna egy téltent se látni, — de ugyan hogy is — ha a kandság két urficskát oda nem vezetett volna. Édes urfi urak! Ugyan hogy és minő arecczal pöfögött az ember annyit kétségbeesetten ide s tova futkázó nép között? Minek lábaltál állni a val a zsebkendő-vel bedugott szájjal, és a val a pálczával megtámasztott or-al? A ki nem állhatja az ily keserű füstöt, oltsa és oszlassa azt, vagy ne még füstöljön ő is. Hja édes urfi urak, mi is volnunk urfiak, azaz hogy diákok, de mi ily esetben nem úgy tettünk áml a oltási rendelkezésben kitűnően műkö-dött férfias hangjával s még karjával is b. Jozsika Pál. Az oltásban az egész. Azonban mégis kiemelendő várfalvi ifjú legény Pálfi Sz. Gábor, Kis József és Rákosi Fodor Kál-mán, és még valami kömives legények. A kár körülbelöl 2-3000 o. é. fitig hághatott.

Már ezennel visszaajánlom édes r. l. barátom uram a tudósítói tollat, használja azt ezután is az eddig tanusított részrehajlatlansággal!

Egy oltó.

— Gróf Széchenyinek.

— Ki az a Széchenyi? talán valamely ős királyunk, vagy forradalmi hőstök, az or-szág független korából?

— Nem uram, az egy magyar ember, a ki a napokban föbelötte magát, az örültek házában.

— Az örültek házában? Hát e nemzet-nek talán szokása az, hogy az örülteket cul-tussal tisztelje meg. Vagy abá ez demon-stratio... bizonyval az, és helytelenül gya-nakszik ön, a világért sem politikai, hanem vallásos demonstratio; azon szabály ellen, melyszerint az orgyilkosoktól megtagadják a rendes halotti tiszteletet... Hisz nemde Széchenyi nem volt valamely nagy hivatal-nok, nem volt valami alkirály-féle?

— Nem tudom mi volt, egy zászlóra lát-tam felírva hivatalát magyarul, csak hogy nem tudom minő hivatal az a „legnagyobb magyar.“ — Minthogy én is csak két év óta lakom e városban, nem értem még e nem-zet nyelvét, most tanulgatom; azonban any-nyt kivethetek, hogy hivatalánál fogva a leg-nagyobb volt a magyarok között; de ez min-denestre nem lehet igen fényes állás, mert a gyászünnepegy csak polgárilag fog meg-tartatni, s nem lesz templom parádé.

— Már én végig nézem, ha megölnek is — jegyzé meg Feuermann, a mi fiatalunk-nak kíváncsiságára s bátorságára egyaránt mutatott.

(Folytatjuk.)

TÁRCZA.

Hogyan civilisálnak minket?

(Folytatás.)

— Valódi barbárok, mondá a két német, akarám megközelíteni őket, de hozzá férhet-telenek.

Ah ez a hülyeokről beszél gondolám, pedig a biz a világért sem reájok panas-zkodott ez uttal.

— Tudod kedves Gusztáv, folytatá Feuer-mann, meg kell vallanom, hogy engem Julia nagyon érdekel, néhányszor találkoztam már vele, és van okom hinni, hogy figyelmes reám. Ő egy kalmár unokája, ki szép birto-kot s nagy tőkepénzt hagyott hátra; azon-ban sajátságos fogalmai vannak anyjának, ez inkább oly ifjakat fogad el, kiknek élet-módjuk a földbirtok. Ezen nyers falusi ga-vallerok pedig megközelíthetetlenek. Egy ven-déglőben kezdettem étkezni néhány hivatal-noktársaimmal, gondolván, hogy a körül-mény egy fiatal ismeretségihez hoz, ki engem Julia családjának bemutatni kész le-end. Ah e nép megközelíthetetlen, mind meg-annyi vaddisznó! Rendre egy elolvadtak a vendéglőlől, hogy csak magunk maradtunk rendes kosztosoknak. Képzeld barátom, utol-jára még minék voltunk kitéve? Kérdem a vendéglőlől, miért olvadtak el ezen barbár vaddisznók, tán eladósodtak rendre, s meg-szűntek egyszerre a fizetés elől? Nem a vi-lágért sem, felelt a vendéglőlől, ezen urak többnyire falusi nemes családból valók, kik az ily civilisalt urakkal nem örömet mulat-

nak egy teremben... Talán genirozzák ma-gukat tőlünk, hogy jelenlétünk korlátolja nyers vigázolásukat; oh mondja meg édes vendéglőlől, hogy nekünk nem alkalmatlanok, mi magunk is ifjak vagyunk s annál örö-mestebb tűnjük a fiatalaság pajzánkódásait; sőt éppen ezélünk az, hogy velők ismeret-séget kössünk.

— És mit felelt erre a vendéglőlől? kérdé Gusztí.

— Eh barátom az is egy vaddisznó — fe-lelt Feuermann. Már Pozsonban értesítettek a magyar vendéglőlől grombaságairól. Mit felelt a fogadós? Elmondom. Nagyságos urak — mondá nekünk — a mi nemes ur-fiaink az ily nagy rangu urak irányában va-lóban igen-igen szemérmesek, ők szeretik a nyíltságot s fesztelenséget, s szeretik a sza-bad beszédet; egyszóval szeretik a vendég-lőlőlben is otthon lenni s tanukra nincs szük-ségük, ennél fogva kénytelen vagyok a nagy-ságos urak számára külön szobát nyitni fel, s külön asztalt teríteni; más különben leg-jobbán fizető vendégeim mind egy talpig itt hagyunk, s reám bizonyos bukás vár. Azért tehát bocsánatot kérek, de számítok azon szívessegre, hogy engedni fogják fiatal ven-dégeimet fesztelentül magokra mulathatni ezen étteremben.

— Mily grombaság — szóló Gusztí.

— Értelenség válaszolt Feuermann, ge-nirozni tőlünk magukat, szerény adjunctok-tól? hátha az érdemes Ráth urak társasá-gában kellene élnők. Nagyon elemi fokán állanak ők a műveltségnek, Svájcz legelzár-tabb havasain láttam csak oly parasztokat, kiknek arcuk kilobban s elfutnak, ha ura-kat látnak. Ezen falusi vaddisznók arca is

oly piros lesz, midőn beléptünk az étterembe, s veszik kalapjokat összeszagnak, fizetnek a vendéglőlőlnek, s valamit mondanak neki, az elszáppad, vállát vonítja és szemei oly esen-gők. Elhatároztuk, hogy külön szobában fo-gunk ezután étkezni, részint hogy mutassuk ki e falusi vadonczok iránti udvariasságunk, részint mert a vendéglőlől hiteltünk van.

Ezen beszélgetés közben talán észrevet-ték, hogy figyelek reájok, mert Feuermann rámt tekintett, s kezdett azonnal más tár-gyakra beszélni Gusztí kollegájához.

III.

Egyszerre Kolozsvár nagyon megnépese-dett, az 1859 dik nyár kezdetén. Több száz ember omlott be a vidékről, s férfiak és nők arcaizan az izgultság bizonyos neme tűnt fel.

A nagy templomban nagyszerű előkészü-letek történtek, a ki a boltokba betekintett, egy tapasztalta, hogy egyszerre a fekete szín jött divatba. Volt tehát megint egy habár igen szomorú nap, melyben minden rendű és rangu hülyék egy szín alatt megfértek.

Hülyék és férfiak a legátolabb vidé-kekről jelentek meg e városban, s csakha-mar az utazók telve voltak gyászba öltözött alakokkal.

En esetleg egy zugutczán haladtam át, midőn megpillantám Feuermann, egy német ajku virslikészítővel sürgősen beszélni.

— Mi történik itt? kérdezé.

— Temetési ünnepély, és egyszersmind bizonyosan demonstratio. Mind meg fogják ölni az urakat.

— Mit vétettünk ellenök? mi híven szol-gáltattuk ki nekik az igazságot. De mondja meg kérem, kinek halálát ünneplik?

KÜLÖNFÉLÉK.

— A legfelsőbb engedély a nagyváradi, kolozsvári brassói vonalra nézve — írja Reviczky Sz. a „P. Napló”-ban közölt „a külföldi tőkék hazánkban” című cikke folytán — épp egy megadott, mint a másik, országos érdekekkel ellenkező arad-vestoronyi vonal kombinációra nézve; kimondatván, hogy a kész tőkék sorrendjében kezdessenek meg az előmunkálatok. Az aradi kombinációra igényelt 53 millió — mert a kérvényzők állítólagos 36 milliója csak irány-állítás volt — ha még nincs is összehozva, az angol firma egy varázslásra előteremtí az tiszai vaspályatársulat egész hálózatát angol kezekben látjuk mibamar, kik a már is angol birtokban levő csernavoda-küstendzsei vonalra való tekintettel, sietni fognak a vöröstoronyi vonal létesítésével, mit sem gondolva a testvérhaza érdekeivel, nem törődve a dunafejedelemségi kormány által megállapított közlekedési rendszer igényével, mint a melyek a brassó-bodzai vonalt kéri, mivel 10 mföldnyi mellékvonal kiépítése által a bodzai szorosan át Brassó Buzeóval jön kapcsolatba, mely pedig egyik vég-s főpont a nyugat oláhországi s moldvai közlekedésben. Az angol tőke idegen természetű ez esetben idegen leend a két haza közlekedési s kereskedelmi érdekei iránt. Cosmopolitikus közönyös segélendi elő azon vállalat kivitelt, mely Erdélyi termelési s termék-értékesítési viszonyait 50 évvel taszítja hátrább, s megfosztja hazánkat azon reménytől is, melyet a nyugateurópai, galacz-trapezunti világtérkezelési szempontokhoz fűzőtt. Nincs hatalomszó, mely szíves vendégtől tekintesse velünk az ily tőkét, minő az implicite kizárólag engedélyezett vöröstoronyi kombináció létesítésén munkás leszen. Erdély legsvárább szelvényének netalán öröme — nem hangozza tul milliók panaszát stb.

— Uj-Székelről írják nekünk: Közelebből egy nagyszertű jótéteménynek valánk tanni, mely múlt, hogy a nyilvánosság terén e lapok hasábjain is örökre feumarádandó legyen. E jótéteménynek tényezője a méltóságos gróf Bethlen László ur n.-buni udvari gazdasszonya t. cz. Borbély Károlina uró, ki az Uj-Székelji anya- és az alboldogasszonyfalvi leány-szűkölködő ref. egyházaknak 100-100 osztrák értékű forintokat ajándékozott. Fogadja a tisztelt nő bizonyított vallásos buzgalmaért jótéteményében részesült egyházak nevében a legforróbb köszönetet, s halát. Legyen Istenül megáldva azon kéz, mely ezen szűkölködő egyházakkal becses ajándékát megosztá.

K. I.
— A „P. L.” írja, hogy egy bécsi levél szerint a Bécsben mulatót százsz küldötték azon leghatározottabb biztositást vizsi haza, hogy az erdélyi országgyűlést négy hét alatt összebírák. Az „Oest. Zeitung” pedig azt hiszi, hogy ha Erdélyben elfogadták az ostromolt biztositványokat, bizonyos elfogadják az ostromolt országgyűlést is. Az „Oest Ztg.” ezt annál bizonyosabbnak látja, mert egy a százszok mint a románok nem nyilatkoznak — a magyarországi unio mellett, mindkét nemzet inkább akarja az ausztriai uniót.

— A kir. főkörmányszék — hír szerint — Brassó, Medgyes, Kőhalom, Szerdahely s általában az oly szárszöldi hatóságokhoz, melyek területén a román elem többsége képez, német beadványokra is román szövegű válaszokat kezd intézni. E birt a „Korunk” közli, de alig bíbeljük.

— Azon hivatalnokok és szolgákra nézve, kik Kraszna, Közép Szolnok- és Zarándmegyek, továbbá a kövárvidéki törvényszékek felosztása által rendelkezési állapotba jutottak, a kedvezményi idő 1863. április végeig hosszabbított meg.

— A „Wiener Ztg.” a pálinkaadóztatás ezutáni módjára nézve egy jul. 9-ől kelt „törvényt” hoz, mely f. é. novmbr. 1-sőjén lép életbe. A termék mennyisége és alkoholtartalma egy hivatalosan megbírált mérő géppel, s a szárszöldi alkoholometer segítségével határozatik meg. Ezen mérő eszközt, valamint az alkoholometeret az illető adóköteles egyén tartozik megszerezni. A „P. Hírnök” fordítása szerint: „Az adó-tétel egy 40 pintnyi alsó ausztriai akótól s a termelt szesz folyadék egy-egy alkoholometer fokától a szárszöldi skala szerint, + 2 fok R. szokások hőmérséklet mellett 6 uj krtban állapittatik meg, s az alkoholometer-álladék felolvasásánál csupán egész fokok vétetnek tekintetbe; de a jelenleg fenálló rendkívüli pótlék fenmarad.

— A „Wanderer” szerint a magyar kancellária körében más nézetek uralkodnak mint az államminiszteriumban. Az udvari kancellár célja az országgyűlés elébe terjeszteni azon érdekeket, melyeket a korona nem téveszthet szemel elől, midőn azon határokat kijelöli, a meddig Magyarország autonómiaja terjedhet, kijelöli azon részeit az 1848-iki törvényeknek, melyek nézete szerint ezen határokon túlterjednek, s melyek a fenebb érintett érdekek összhangzába hozandók.

— A „Vaterland” 166 dik főszerkesztésében a következőket olvassuk: „Divide et impera” így hangzik a mai „D. Ztg.” riadója, mely a gyermeki ártatlanság arcuzatával beszél ki szíve legmélyebb titkait, s himeztelenül mondja ki Magyarországnak, hogy a „D. Ztg.” szemel előtt mi haszna van Erdélynek. A hivatalos lap ugyan is ezt írja: Bizony a legnagyobb fontosságot helyezünk abban, hogy a Reichsrath — mielőtt lehet — a februári alkotmány értelmeben teljessé változzék. De másfelől, minden elfogulatlan megengedendi, hogy az erdélyi kérdés, az összes monarchia életkérdése. A mig a Lajthán tül dualista és separatista párt Erdélyre támaszkodhatik, mindaddig egy nehezen felbontható elemet képez; de Erdély nélkül az összállam eszméje ellen semmi különös ellentétet sem fejteth ki. Itt tehát Erdély — a monarchia keleten levő nagy határvára, a kelet kulcsa, az észak elleni védmű — forog fenn, nem ugyan oly értelemben, hogy országgyűlésének összejövetele forogtassék, s így a Reichsrath számára a formális illetőség megszerezessék; hanem inkább oly értelemben, hogy ott az összállam számára fontos győzelem vívassék ki stb. Ezeket előrebocsátva a „Vaterland” megírja a „D. Ztg.”-ot, hogy dualista és separatisták pártokról beszél, holt Magyarországi pártkülönbösg nélkül ellene van a birodalom központosított egységének, melynek létesítése végett kívánja a hivatalos lap az Erdélyben kivándoró győzelmet; vagy is

az összállamnak meghódítandó Erdélyt vegybontóreagensül felhasználni. „Ha csak a separatisták pártot tartaná szemel előtt, a „D. Ztg.”, talán egyszerűbb lenne ezen pártot a magyar nép azon nagy többségének kielégítése által felbontani, a mely a birodalom egységét a pragmatika sanctio alapján akarja” — mondja a „Vaterland”.

— Az „Idők Tanja” azt írja, hogy az államminiszter ur hangulatába újabb kesefűség vegyült a magyarok ellen, állítólag azért, hogy jun. 26-diki beszédére a magyar szabadelvű párttal nem talált oly viszhangra, a minőt ő excella remélt. Azt is mondják, hogy ő excella minden erejét megfeszíté az arad-szebeni vonal keszközlésére; képzelhetni így az erdélyi vasut sorsát, midőn a mindkét vonal concessiojának értelme a kivitelen árkalik, a kivitel pedig a Schmerling miniszterium tagjaia van bizva.

— Gróf Majláth Kálmán engedélyt nyert egy politikai hírlap kiadására, mely f. é. october 1-sőjén kezdve Pestben hetenkint kétszer fog megjelenni, a szerény címe „Vezér” lesz.

— Az ismeretes „Regierungs-partei”-nak aláírás utján szervezése a „Vaterland” pesti levelezője szerint csakugyan nem hiszult meg egészen. Egzerszminde említett levelező egy kis jellemző adomával kedessedik. Közelebből Pesten egy új hivatalnok, valami „Geheimschreiber” ígattatott be, mely ünnepélyes alkalommal az elnök e kérdést intézte a hivatalnokhoz: „Nem tagja-e ön valamely titkos társulatnak”? A kérdészt rövid fenakadás után egészen megütözve zavartan felel: „Meg kell valnom, hogy aláírtam azt a litographirozott utasítást!” s a levelező szerint Pestmegyében sokan (!) vannak, a kik akormány javára aláírtak.

— A szegedi lap írja: A említett zsindelevágó-gép feltalálójának nem P. . . . becsáros kovács mester, mint utóbbi számunkban említettük, hanem Szabó Imre alsóvárosi születésű asztalos. Ezen fiatal íaros egész tapasztalati köre a két helybeli műmálmomig terjedt. Itt szerző ő tapasztalatait, s az egész gépet maga állítja be — kivéve némi vasrészeket, melyeket O. . . . kovácsmestertől készített. Gépe gőzerőre is alkalmazható leend azon elnyel, hogy a metsző kések szaporodtával órákint 12,00 darab zsindelevágó is képes leend elkészíteni. Azon fölll fahulladék is oly csekély mennyiségű, hogy a jelenleg zsindelevágó készítésnél 4000 re szükséges fából 5000 kikerül gép által. Ily természet által fejtett tehetségek valóban méltó volnának további képezetése is!

— Medgyassay és Huchard gőzök-kapitányok közelebb felhívták fognak intei a magyar közönséghez, egy, a Dunán, Tiszán és Szán létesítendő gő-hajózási társulat alapítása végett. Részvételre leend 200 frtos részvényekkel. Az alaptőke 3,000,000 forint. Milyet a szükséges aláírások megtörténnek, öggyűlést hívna össze a társulat szervezése és a végett hogy a fensőbb hatóságtól engedélyt nyerjenek. Mióta a Dunán szabad lett, Medgyassay (egykor a „Mészáros” hadi gő-kapitánya) folyvást egy magyar gő-hajótársulat létesítésén fáradozik. A körülmények kedvezők. A Dunán csakint szállítatni szokott terménymennyiségnek csak egy rmadrészt szállítja a fenálló cs. k. gő-hajózárság; kétrmadrészt a vontató közönséges kereskedő hajókra eszikvan tehát elég tér és kilitás. Medgyassay, kitűnő képesse, erélye, hazafias buzgalma és gyakorlati ismerete fölön hivatta van arra, hogy e szép tervet mielőbb létesítse; nem is kételkedünk, hogy a magyar kereskedők és termelőly részvétellel fogják felkarolni e fontos ügyet, a mint megérdemli.

— Nyilatkozat. A „Bld Miska” két legutóbbi száma a cs. k. rendőrség által felgaltatott. Kérjük a t. cz. közönséget, hogy legyen egy k írelemmel, a mig lapunk ismét rendes folyamába jöhet, szinkről ígervén: hogy a lefoglalt számokat is teljesen közhírrá fogjuk. Pest, jul. 22, 1862. A „Bolond Misk” szerkesztősege.

— A marhavész leguiban Szabolcsmegyében és a Győrrel szomszédos Lovászpamezővárosban jelentkezett. Az utóbbi helyre egy marbakercedőnek Alföldről hajtattot marbai után terjedt el a vész. Niregyházán pedig egy mészárszék-tulajdonos a vészbeültet marha busát az árszabályzat szerint árulni merészde; miért is bünyádi keserest alá helyeztetett.

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London jul. 18. Lindsay ur ma estevre jelentett indítványát — alószintileg a lapoknak e felett üttött nagy zaja követkeben — rendkívül szelidítette. Többé nincs benne a „dökölöszöveztett államok rögtöni elismerése”; hanem csup ennyi: „a kormány komoly és haladéktalan megfontolásra méltó, valjon nem lenne-e célszerű, közbenjárásajánlani a harczólo feleknek. A ház teljes szívéből támonoi fog minden oly intézkedést, melyet ő felsége kormán, más hatalmakkal egyetértve, tenni jónak lát, hogy a párháborúnak Amerikában véget vessenek.” A „Daily New” meg van győződve, hogy a kormány épp oly levséssé jálandó az indítványt ezen szelidebb, mint élesebb módorah elfogadni.

FRANCZIAORSZÁG. Pár, jul. 22. A „Patrie” írja, hogy Francia- és Oroszország gyűttes eljárása határozat el magukat a szerbkerészb.

Chlotilde hercegnének 18-án délelőtt fia született. A császár azonnal fűdvölde levelet üldött a hercegszülőkhez s szándékát nyilvánította hogy: új szülöttnek keresztatyja kíván lenni. Az előleges keresztzés az nap délelőtti 11 óra után ment végbe, délut 2¹/₂ ókor pedig a herceg születését ünnepélyesen bejéjvették a császári család lajstromába, mely alkalommal jelen oltak: a császárné, a cs. herceg, Napoleon herceg, a pasétör, Vaillant és Ornano tábornagyok, mint a csár alt kijelölt tanuk, az udvari szertartások nagymestere az asz követ s a császári és hercegi palota bülgyeis tisztel. A legifjabb Bonaparte, Napoleon, Victor, Jeron, Friges nevet kapott a keresztelésben. A „Constitution” a kisherceg születését szerencsés eseménynek nevezi császári családra és Franciaországra nézve, mely s a deső és népszerű Bonaparte család sorsához kötötte.

Mexikóból folyvást kellemetlen híreket beszélnek. Maga a francia hadtest sem él legkisebb csalódásban Almontenak teljes népszerűtlensége fölül; a katonák őt „Malmonté” tábornoknak gunyolják. Lorencez tábornoknak a „Moniteur”-ben közölt kiáltványából egészen kibagytak volt, a következő szakaszt: „ők (a Mexikóban levő francia katonák) is mint a császár, elámitattak az ország valódi hangulata fölül. A tábornok reméli, hogy az elkövetett hibát átlátandják Franciaországban.”

OLASZORSZÁG. Turin, jul. 21. Sonnaz tábornok Olaszország rendkívüli követévé nevezetett ki a sz. pétervári udvarnál.

A kamara 18 iki ülésében a külügyminiszter Olaszországnak Poroszország általi elismerését következő szavakkal jelentette: „Vonatkozva a kamara előtt tett nyilatkozataimra, azon helyzetben vagyok, hogy Olaszországnak Poroszország általi elismerését bevégzett tényül jelenthetem. Ő felsége a porosz király a mult vasárnap fogadta berlini követünket, ki ezutal Victor Emannel király ő felségének egy iratát nyújtotta át, melyben az „Olaszország király” cím fölvetelét jelenti. Ez elfogadás után a szabályszerű diplomatiail viszonyok Poroszországgal ismét megkezdettek.

Az „Unita Italia”-nak írják Nápolyból, hogy az a hir kering, melyszerint Garibaldi ellen gyilkolási kísérlet következtet volna el. Az idevonatkozó állítások különbözőleg hangzanak, hanem abban mindannyian egyeznek, hogy a kísérlet nem sikerült, és hogy a tettest a nép darabokra szakgatta.

Rómából írják, hogy ott egy kiáltvány forog kézen, mely a rómaiakat fegyverre, s a lehető francia beavatkozással dacolásra bírja fel. Jul. 13-án az utcázakon s köztereken erős őrsapatok czirkáltak. A város különböző részeiben bombákat vetettek, melyeknek elpattanása a körülakókat nagy ijedségbe hozta s néhány ablaktáblát összetört. Éjjel a házakra háromszintű jelvényeket tűttek fel; maga a csendőrlaktanya is megkapta e díszítményt. E mozgalmak következtében elfogatások történtek.

Frascatiban, Kisseleff grófnak az orosz követnek tiszteletére, a nemzeti párt nagy tüntetést rendezett. A követ nyári lakán az orosz lobogót számos olasz lobogó közé tűzték fel.

Chiavone kivégeztetésének híre valósult. Tristany, saját pályatársa körülvetette Chiavone bandáját, s őt hadnagyával együtt haditörvényszékre agyon lövette. Használ cselekedett Feri bandafőnökkel és alparancsnokaival is. Azzal vádolták őket, hogy összeesküdtek Tristany élete ellen, és hogy az országot pusztítják.

Az elismerésre vonatkozó diplomatiail okmányokat, melyeket Ratazzi a kamara elébe terjesztett, az „Opinion Nation.” következő kivonatban ismerteti:

1. Ratazzi körirata az olasz követekhez 1862. márt. végéről. A miniszter, saját programját kifejtván, az olasz szövetség lehetetlenségét bizonyítja. Bebizonyítja, hogy a restauratit obajtó párt jelentéktelen. Hogy Róma e párttal és a banditákkal egyetért; hogy Olaszország kereskedelmi és diplomatiail viszonyainál fogva követelheti Európától az elismertetést. A miniszter nyíltan Rómát kiltja ki fővárosnak. A két hatalom elválasztásának szükségét kifejti. Az állam illetéktelenségét egyházi ügyekben kimondja, s a pápának fényes dotatitot biztosít. A pápa és az olasz kormány jól megférhetnek együtt Rómában. Egykor a római udvar is belátja ezen terv előnyeit. Velence elválatlanul Olaszországhoz tartozik. A békés megoldás lehetséges, de csak a hatalmak közreműködése mellett, melyekre hárítja Ratazzi a jelen nehézségek egy részét.

2. Durando sürgönye a Bresciai eseményeket illetőleg. A miniszter biztosítja a külhatalmakat, hogy a kormány elég erősnek érzi magát eféle események ismétlődésének meggátolására. A clericalis párt segélyezte e szabadsápatos mozgalmat. A kormány nem fogja megengedni, hogy valaki jogaiba avatkozzék.

3. Jegyzék a francia kormányhoz, a római kérdésben. A király déli útja bebizonyítja, hogy a két Sicilia királysága teljesen összeolvadt Olaszországgal, s a restauratit örökre lehetetlen. Olaszország panaszt emel Róma ellen, hogy a rablókat a népjog ellenére pártolja. Az exkirály és „bűntársai” által fizetett brigantik, politikai sikert nem aratnak, csak a személy- és vagyonbátorságot veszélyeztetik; a határvonal hosszúsága miatt a francia csapatok sem akadályozhatják meg azok betörését. Az emberiség és igazság érdekében felkéröti a császár, hogy ennyi szerencsétlenség okozóját Rómából távolítsa el.

4. Benedetti sürgönye Oroszország elismerési készségről. Az orosz kormány következő pontokra kér feleletet: 1) elsőör: kész-e a kormány a felszítgeten elnyomni a forradalmi elemeket? Erre nézve a miniszter a 2. sz. jegyzékre hivatkozik. 2) Megakadályozza-e a kormány a lengyeleket, hogy Oroszország ellen összeesküvést szervezzenek? — felelet: ezt a kormány soha sem tűrte, nem is tűri. 3) Be fogják-e zárni a cuneoi lengyel katonai iskolát, — felelet: ez iskola már bezártott.

5. A porosz elismerésre vonatkozó okmányok. Ez okmányok igen rövidek: A kormány megmarad Róma és Velence irányában támasztott igényeinel. Minden mozgalomnak ellene fog szegülni, s erre nézve a tiroli vállalat ellenében tanúsított magatartására hivatkozik. Ezenközben a kormány Rómát illetőleg nyugodtan várja politikájának szükségképp eredményt.

NÉMETORSZÁG. Berlin, jul. 21. A mai „Staatsanzeiger” nem hivatalos részében jelenti, hogy a porosz király ma fogadta De Launay grófot s vette át, mint Olaszország királyának követétől, megbízó levelet.

A miniszterek némely követekkel bizalmasan közölték, hogy a kormány a kamarákat, a katonai költségvetés tárgyalása előtt, négy hétre el szándékszik napolni. Okul azt mondják, hogy a király aug. 1-én elutazik, pedig nem szeretne a katonai költségvetés tárgyalásakor Berlinből távol lenni.

A „Köln. Ztg.” írja: Ausztria politikája Németországban, most is mint régen kiszámíthatlan. Párisban az orosz-francia szövetség az egész világ szemeláttára készítették

elő. Olaszország okvetlen belép, és sok ember van, ki Poroszországot szívesen tenné a szövetség negyedik tagjává. Ausztria azonban mitsem lát, mitsem hall; tovább tanakodik a witzburgiakkal, s azt hiszi, hogy a vámszövetségbe belépésre tett ajánlatával, a porosz-francia szerződés létrejöttét megakadályozza. Hogy Poroszország nem fogadja el ez ajánlatot, az természetesen kicsinált dolog. A szerződés elkülönített aláírása különben is meg volt már határozva, s Ausztria föllépése által csak siettetve lön. Politikai tekintetben, Ausztria eljárása csak azt eredményezendi, hogy Francia- és Poroszországok között még nagyobb közeledést hozzon létre. Mindez azonban nem hátráltatja Reebberg grófot azon hitében, hogy politikája helyes, és hogy Ausztria örökké főbefolyással bíró Németországban.

Berlin, jul. 22. Az alsóház mai ülésében Bernstorff miniszter, Rechensperger interpellációjára következőleg felelt: Az olasz királyság elismerése által a nemzetiségi elv nem ismertett el; Durando sürgönye biztosítékokat nyújt erre nézve. Az elismerés Poroszország érdekében történt; katolikus hatalmak is tették ezt. És Poroszországnak nem kell katolikusabbnak lenni azoknál.

OROSZORSZÁG. Varsó, jul. 17. A „Bresl. Ztg.”-ot következő sajtóságos eseményről értesítik: Pilsudski rendőrfőnököt haditörvényezék elébe állították s már el is vitték Vilnába katonai őrizet alatt. Elfogatását következő elözményből származtatják. Néhány nappal azután, hogy Wielopolski Varsóba érkezett, Pilsudski jelentette magát a grófnál, és szolgálati buzgalmában tudtára adta neki, hogy szűz Mária képe előtt tiltott dalokat szándékoznak énekelni; megkérdezte, hogy mihez tartsa magát. Wielopolski kérdé tőle, ha ismeri-e a résztvevők neveit. Midőn Pilsudski „nem”-mel felelt, azt mondá a gróf: „Ugy én többet tudok ön-nél”, és e szavakra a megdöbbent rendőrfőnöknek egy kék papírt mutatott meg, melyre az éneklendők nevei fel voltak jegyezve. Azok mind elbírbedt rendőrgyűzők, katonák, asszonyok, gyermekek és kéjhölgyek voltak, kik azokkal rokoni összeköttetésben álltak. A gróf megtiltá, hogy ezen

tal ily provokációk történjenek, s e naptól fogva a rendőrfőnök csillaga elhomályosodott. Később azt is megtudták, hogy a rendőrség mesterkedése pénzszerzésre foly, mely alatt a nép hónapok óta nyögött. Vajha ez emberek érdemlett büntetésüket megkapják!

AMERIKA. Uj-York, jul. 10. A congressusban indítványozták a polgárkatonaság szervezését, színe és fajra való tekintet nélkül. McClellan tábornok egyesült Burnside hadtestével. Lincoln elnök meglátogatta McClellan seregét s találkozott Burnsidevel.

Ujabbak. A „Morzenpost” írja, hogy a budget bizottmány jul. 22-i ülésében az államminiszter kijelentette, hogy az erdélyi országgyűlést nem lehet még összehívni, számtalan nehézségek miatt; a magyar országgyűlés összehívására pedig a kormány nem is gondol addig, míg a magyarok nem adnak arra elég garantiát, hogy a Reidsrathba küldeni készek.

A „Vaterland” erre azt jegyzi meg, hogy ha e hir igaz, úgy megingt oly zug ucsába jutottunk, melyből nincs kijárás; akkor a Lajthán tu (innen) minden béke hang el fog némulni, akkor a törőnet újból rámutathat azon veszélyekre, melyek a politikai doctrinai rismus experimentai miatt a monarchiát enygetik. Azok a kik a mostani krisist csak pénzügyiek tekintik, s nem olyannak mely a miniszteri alkotmány politikának következménye, nagy csalódásban élnek st.

— Bécs, jul. 23. Az urakháza mai ülésében elhatározta, hogy az 1861-i költségvetést tanácskozás alá veszi, mihielyt azt a képviselőkháza átküldendi.

— Berlin, jul. 23. Az alsóházban Bernstorff határozottan ajánlja a francia kereskedelmi szerződés egyhangu elfogadását. Tegnapadott át Bécsben a porosz

sürgöny, mely Ausztriának a vámegeletbe lépése iránt tett javaslatát visszautasítja; egyfelől, mert Poroszország adott szavához szilárdul kíván ragaszkodni; másfelől mivel a mostani vámszabályzat, melyet Ausztria fenn akar tartani, már túlélté magát.

— A lengyelhatárszéről, jul. 22. Hiteles hír szerint a kormány egy messzire elágazott összeesküvésnek jutott a nyomába, minek következtében éji elfogatások történtek.

— Uj-York, jul. 14. A gabonaszállítást, a munkások ellenszégülése folytán csaknem egészen felfüggesztették. A külszövetkeztettek elfoglalták Murfresborought s egy unionista ezredet fogolylyá tettek. Híre jár, hogy az egyesületi hadsereg Baton rouge-t elfoglalta s 1500 foglyot ejtett.

Hírigazítás. Közlekedési szöveg munkálegutolsó hasábján 2-dik sorában „hanem” helyett „sem” olvasandó.

Gabonaár Kolozsvárt Julius 24-én 1862.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 4 frt 20 kr. Elegybúza 3 frt 80 kr. Rozs 2 frt 70 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 30 kr. Török-búza 3 frt — kr. Pityóka 1 frt 20 kr. Marhabús 15 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Julius 25-kén: Nemzeti kölcsön 82.25. 5% Metalliques 70.80. Bank-részvény 798.—. Hitel-részvény 213.30. Váltó Londonra 126.40. Ezüst 124.—. Arany 6.2.

Julius 22-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 72.40. Erdélyi 70.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(2—2)

Sz. 815. 1862. Árverési hirdetmény.

A marosújvári cs. kir. sóhivatal részről újból köztudomássá tétetik, hogy a marosújvári fiscalitáshoz tartozó alább megnevezett realitasok a szászvárosi cs. kir. kertületi pénzügyigazgatóság f. év július 8-án 8542 szám alatt kelt rendeletre nyomán folyó 1862-ik év aug. 4-én reggeli 9 órakor a m.-újvári cs. kir. sóhivatali irodában másodsor tartandó nyilvános árverés után három egymásután következő évekre azaz 1-ső november 1862-től kezdve utolsó október 1865-ig a többet ígérőnek haszonbérbe fognak adatni.

A haszonbérbe adandó realitasok a következők:

1. A nagy koresma, szín- és istállóval valamint a 7 új paraszt család az ők cseély pinezei szolgálatokkal.
2. Az ugynevezett marosi koresma.
3. Az ital árulhatási jog ararialis hajlék nélkül.
4. A piaci vám.
5. A marhavágó hid és szék, egy istálló, szénás kertel és mintegy szeker szénát termő kis réttel.
6. A Maroson áthaljáró hidvám.

A kikiáltási egy évi haszonbér tészen:

1. A nagy koresmáért	1490 frt. ausztr. pénzben.
2. A marosi koresmáért	560 frt. „ „
3. A szabad árulhatási jogért ararialis hajlék nélkül	440 frt. „ „
4. A piaci vámért	610 frt. „ „
5. A marha vágó hid- és székért	181 frt. „ „
6. A Maroson áthaljáró hidvám	615 frt. o. „

Az árverés megkezdése előtt a contractus pontjai felolvastatnak és a vállalkozni kívánók 10% bántapénzt kötelesek letenni a kikiáltási árak szerint.

A bántapénz a többet ígérőnek csak a cautio biztosítása és a contractus megerősítése után, a többi árverezőknek pedig rögtön a bevégzett árverés után fog kiadatni.

36 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok is fogadhatnak el, csak hogy ezek a szükséges 10% bántapénzzel terhelve, az árverezési nap előestéjén 6 óráig bérmentve meg kell hogy érkezzenek, később küldendők nem vétetnek tekintetbe.

Az ajánlatba tartozik a vállalkozni kívánó vezeték- és keresztnévét, lakását, továbbá ajánlatát minden igazítás vagy vakarás nélkül kitenni, valamint azt is kinyilatkoztatni, hogy az árverés alapján szolgálati kötelezettséget ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árveréshez csak azok bocsáthatnak, kik mint becsülletes és feddhetetlen vállalkozásuknak megfelelni tudó emberek ösmeretesekek, vagy ezt törvényesen bírják kimutatni.

A cs. kir. sóhivatal Maros-Ujvárt, július 15-én 1862.

Sz. 969.

polg.

Hirdetmény.

(647) (2—3)

A nemes Háromszék törvényszéke részéről ezennel köztudomássá juttatik, miszerint zágoni Vajna Lászlónak imetsfalvi Imets Ferenc ellen 1000 forint p. p. vagy 1050 forint o. é. alaptartozás és járuléka iránt, lefoglalt adósságos perében, az utóbbinak Imetsfalva határain fekvő, birólag lezáloglott és megbecsült következő szántó és kaszálló földjeinek u. m.

- 1) A szántóföldnek a Rákos mezőben, „muzsa-reve” nevű helyen, Cserei János és az út szomszédságában 12 véka férőjű 257 helyrajzi szám alatt, s 150 forint becslásban, —
- 2) A földnek a szentgyázi dombján Imecs Miklós és Jancsó árvák szomszédságokban, 16 véka férőjű 1358 helyrajzi szám alatt, 200 forint becslásban, —
- 3) Közmocsár helyen, Nagy Mózes és Aczél Gelgely szomszédságokban 52 véka férőjű 1303 helyrajzi szám alatt, 400 forint becslásban, —
- 4) A Bornyuskertben, Imecs Ferenc és Imecs Mihály szomszédságokban, 18 véka férőjű 1733 helyrajzi szám alatt, 80 frt. becslásban, —
- 5) A Kaszállónak ugyan ott, az alperes és a gelencei palak szomszédságokban, 1734 helyrajzi szám alatt, s 300 frt. becslásban, — nyilvános árverezése, nyertes kérelmére elrendeltetik; határidőül e folyó év augusztus hó 3-ika és szeptember hó 7-dike tüzetvén ki, mindkét szer délután 3 órára, Imetsfalván, a helyszínen, azon kikötéssel, hogy a második határrapon a becsárakon alól is el fognak adatni.

Venni szándékozik, a végrehajtás alá vett birtoknak árverési feltételeit, a helybeli törvényszéknél megtekinthetik. Fölhivatnak mindazok, kik ezen birtok iránt, akár követelési vagy tulajdoni, akár pedig más valamely jog ezimen elsőbbségi vagy zálogjogot formálhatni vélnék, igényeiket e folyó év augusztus hó 1-éig ezen törvényszéknél, annál bizonyosabban bejelenteni: minthogy különben maguknak tulajdonítsák, ha a vételár felosztás az ők értesítésük nélkül fog megtörténni, s abból a menyinyben, a vételár másoknak kifizettének, ki fognak keszesztetni.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

NEM HIVATALOS.

(1—1)

Orosz tinctura, görcsellenes folyadék, tapasztalt óvszer a gyomor és tagok görcsei ellen.

Minthogy a cholera helyenkint újabban mutatkozik, alólirt a t. cz. közönség irányában csak kötelességét véli teljesíteni, ha tapasztalatai nyomán, melyeket 1831 tett, a nyilvánosság elé lép.

Alólirt az 1831-ik évben mint medikus először Debreczenbe, azután Liptó megyébe küldetett, hol következő helységekben, ugymint alsó-, közép- és felső Revuczán, belí Paták és Lusnán a cholera tanulmányozta és a kitelhető legnagyobb sikerrel gyógyította. — Később 20 esztendeig katona orvos azon tapasztalást tette, hogy csak a Prophilaxis, mint az orvosi elővigyázatnak lelke gátolhatja és kitörését mellőzheti azon borzasztó és kínzó görcs symptomáknak, melyek a cholera, mint kiegészítő részét mindig követik.

E végre használatba hozott a gyomorgörcs ellenes tinctura, melynek a nép orosz nevet adott. A jegyzőkönyvi kimutatás szerint ennek használatára alig négy százalék esett a cholera, és azoknál is csak a vétagokat szállotta meg a görcs a gyomorgörcs mellőzésével, mely az egész betegségben legveszedelmesebb.

A vétagok görcsei pedig a görcsellenes folyadékkal kellően dörzsölve hamar és bizonynyal elenyésznek. — Hogy ezen megnevezett praeservatívakkal a t. cz. közönségnek szolgálhassak, a kellő dispositiók megtétetők **Köhler Antal** vegyész, liqueur- és szesz-gyárában **Nagy-Kanizsán**, július 1-én 1862. **Czindery Pál** m. k. med. & chir. doctor & ocul. magister grad. a cs. kir. Josephinumban.

H I R D E T M É N Y.

A fennevezett tktos orvos ural szerződésileg az eredeti praescriptio és személyes orvosi utasítás szerint mind a tinctura, mind a görcsellenes folyadék július 1-jétől kezdve hitelesen kapható egyedül az én vegyész Liqueur- és szesz-gyáramban, **Nagy-Kanizsán**, **fő-utca 407-ik sz. a.**

A használat tekintetéből mindegyik szerhez a használatmód és félreértés elkerülése végett a kettős aláírás jelképe és pecsétje lesz kapcsolva.

Ára egy üveg 1-ső számú orosz tincturának 2 frt 50 kr.

Detto 2 számú nők, gyermekek és öregek számára 2 frt

Görcsellenes folyadék 1 frt 80 kr.

Midőn ezen három praeservatívát a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani szerencsém van, nem hiú dicsvágyból teszem; mert a használat fogja magát elegendően a görcszenvedéseknél dicsőíteni; azért is bizományba semmi sem adatik. A megrendelések pedig bérmentve és zárt pénz mellett a világ minden részébe gyorsan és hamisítatlanul eszközölhetnek.

Nagy-Kanizsán, július 1-én, 1862. **KÖHLER ANTAL.**

Hirdetés.

(3—3)

Kolozsvártól másfélórai távolságra eső **Fejérd** nevű helységben, gróf Karacsai Sándorné ő nagysága jószág, mely 500 hold szántó és ugyan annyi kaszálló földkekből áll, szép nagy udvarházzal, kerttel és egyéb gazdasági épületekkel ellátva, mostan Sz. Mihály naptól kezdve, 6 évre haszonbérbe kiadandó. Ertekezni lehet iránta Kolozsvárt belső farkasutczában a 81. sz. háznál Gyulai Sámuelnél.

(633) Bethlenben ifjabb gróf Bethlen Ferencz udvarában van 300 veder 21 1/2 foku tiszta Silvorum eladó. Tudakozódhatni iránta ott helyben.

(642) A kolozsvári helyvéthitt egyház és tanoda ajtani 512 hold szántó és 142 hold kaszállóból álló közös birtoka, hozzátartozó udvarházzal, gazdasági épületekkel, aránylagos koresma joggal s 18 curialistával, a jövő 1863 év martius 23-án kezdve 6 évre haszonbérbe adandó. A bérleni szándékozik 10% bántapénzzel ellátandó írásbani ajánlatokat megtehetik folyó év augusztus 26-áig egyházi pénztárnok **Filip Samu**nál (b. királyutczában 41 számú gr. Bethlen Domokos ház), hol mind a feltételek, mind a költével addig is láthatók.

(647) **Belső középutczában 527 számú erősen épült kőház**, melynek 7 boltajtásos szobája, 2 konyhája, 2 pinezéje és egy 8 lóra való nagy istállója, egy színe és tágos udvara van, **szabadkézből örökáron eladó**. Ertekezni lehet helyt a háztulajdonossal.